

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előfizetők, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tisztek, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGHPAL
 LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tör. száma: K. D. J. 1. előre fizetendők. — M. kir. postakártyaképzési osek- és kiíró 10,489. szám

Magyar gazdaszövetségi központ a Székelyföldön.

Van-e Székelyföldön nagygazda? Ugy-e nincs? Van-e az országban nagyobb szükség arra, hogy gazdaságilag, vagyonosodás szempontjából, értelmi fejlődés tekintetében előhaladás történjék, mint a Székelyföldön? Ugy-e nincs? Nohát akkor ragadjuk meg a kedvező alkalmat és e célok elérésére szervezedjünk!

Ime a Magyar Gazdaszövetség szövege, olvassátok és váljék hasznokra székely testvérek:

Eszméink terjedésének több biztató jele mutatkozik az ország különböző részein. Ha a jelek nem csalnak, zsendülni kezd a vetésünk, 12 esztendei szorgos munkánk rég óhajtott gyümölcse. Hevesvármegye kisgazdái lelkük sugallatát követve, minden biztatás és ösztökélés nélkül maguk fordultak szövetségünkhöz, hogy az ország egyik legmagyarabb vármegyéjében vegyünk kezünkbe a kisgazdák szervezkedésének zászlaját, hogy a sokat csalatkozott alprófétáktól ingoványba vitt népek megmutassuk az igazi haladás, az öngyógyítás útját s a nemzet gerincét képező kisgazdaosztályt elvezessük az ígért földre, ahol a magyar föld a magyaroké s ahol a magyar föld gyümölcset, a magyar kéz fáradozásának eredményét, nem harmadrésben élvezi az, aki arcának verejtékével dolgozta meg apái földjét.

Alig nyújtunk segítő jobbot a hevesvármegyei kisgazdáknak, ime a Székelyföldről hangzik felénk a hívó szó, hogy Károlyi Sándor zászlaját s vele együtt a magyar népjóléti és mezőgazdasági politika nagy eszméit a magyarság végváraiba is vigyük el: nagy célokra egyesítvén az ott működő gazdaköröket s azokban tömörülő kisgazdákat. A „Székely-Udvarhely” című lap egyik legutóbbi száma, hivatkozva a székely gazdakörök nagy számára és az általuk kifejtett gazdaság-társadalmi munkára, a gazdaszövetség szervezkedési akciójának megkezdését sürgeti a Székelyföldön.

Székelyföld kisgazdái! Miként a hevesi társaitok, vegyétek kezetekbe az előkészítés munkáját. Beszéljétek meg egymás között, hogy mily szükségét érzitek az érdekeiteket védelmező központi szervezethez való csatlakozásnak. Egyetlen sor írás, amelyet valamely székelyföldi gazdakör vezetősége szövetségünkhöz intéz, elégséges, mi a hívó szóra megjelenünk körötökben és meg-

indítjuk a szervezés nagy munkáját.

Programmunk ismeretes előtetek székely gazdák. Hiszen azok a gazdasági társadalmi eszközök, amelyeknek felhasználásával a székelyföldi új szép eredményeket ért el, helyzetetek javítása körül, a gazdaszövetség és vezető embereinek fáradságot nem ismerő és semmiféle támadástól vissza nem riadó, önzetlen munkája folytán plántáltattak át a magyar gazdasági életbe és váltak kormányprogrammá. Ha valakinek illik e program iránt szeretettel viseltetnie, ti vagytok azok székely kisgazdák.

De magatok is tudjátok, hogy bármennyit tett és tesz is érte az állam, társadalmi és gazdasági téren még számtalan végezni való van hátra. Ezt a nagy munkát, sem az egyes gazdakör, de száz gazdakör sem képes elvégezni, ha azoknak ereje a közös nagy cél érdekében nincs szervezve, nincs egyesítve. A ti eddig nyugvó nagy erőtetek kívánja a Gazdaszövetség saját magatok és az ország érdekében tömöríteni s ezáltal szorosabbá tenni a kapcsolatot, amely Erdély bérce honát s az ősi székely fajt a nagy magyar Alföld kalászos rónáihoz és magyar testvéreikhez fűzi. A gazdák sorsa Magyarország sorsa s így amidőn saját érdekekért a magyarság végváraként zászlót bontotok, szeretett hazánk jövőjét alapozzátok meg. Fel tehát a munkára, várunk benneteket!

POLITIKA.

Dr Elekes nem jelölt. Az oláhfalvi választási mozgalomból kifolyólag Dr Elekes Dénes székelykereszturi ügyvéd neve is belekerült a képviselő-jelöltek sorába. Erre vonatkozólag a következő nyilatkozatot tettük és közöljük:

Tisztelt Szerkesztő ur!

Az oláhfalvi képviselő választás hullámai úgy dobták felszínre a nevemet, mintha én is felléptem volna. Minden további kombináció megelőzése céljából kijelentem, hogy e hír meglepett s valósága minden alapot nélkülöz.

Székelykeresztur, 1909. szept. 11.

Hazafias üdvözlettel:

Dr Elekes Dénes,
 ügyvéd.

A jó Isten: No fiam, szegény ember, meddig szeretnél élni?

A szegény: Csak addig, felséges Atyám, amíg Székelyudvarhelyen Vármegyei szegény- és árvaház lesz...

A székelység hivatása.

Írta: Dr Nagy György.

a csikszentmártoni kerület oszággyűlési képviselője abból az alkalomból, hogy a kászonalcsiki jegyzői egyesület tiszteletbeli tagjává választotta.

Nagy gyönyörűséggel olvastam szíves értesítéseket, hogy a Kászonszékben tartott közgyűlésen engem tiszteletbeli tagnak megválasztottatok. Kartársatokká lettem. Vállalom a megtiszteltetést tiszta tudatában annak a nemes kötelességemnek, mely azzal reám hárul. Nekem nem a cím kell, hanem a munkában, a ti munkátokban akarok részt venni. Nehéznek, de szépnek tartom a jegyzői hivatást. A közigazgatási szervezetnek a jegyző a tengelye. E tengelyen fordul meg az egész szervezetnek értéke. Ott áll a jegyző a községi élet középpontjában. Áll és vigyáz. Vigyáz és határoz. Határoz és intézkedik. Intézkedik és végrehajt. Hatásköre a gondolat a cselekedetig terjed. Ő a szem, mely észreveszi a bajt. A láb, mely gyógyításra siet. A kéz, mely gyógyít. Igazságként hirdetem: Mutasd meg a községedet s én megmondom, milyen jegyző vagy. A községi élet a jegyzőnek hű tükrök. A mindegyre szövevényesebb élet a közigazgatási életben is érezteti hatását, ez a hatás legintenzívebben a községi életben nyilvánul meg. A nagy kulturális, szociális hullámcsapások eljutnak a legtávolabbi községekig is s elsősorban a papon és jegyzőn fordul meg, hogy a hullámcsapások erejét tudják-e felhasználni. A szociális törekvések napról-napra erősebbekké válnak. A történelmileg kialakult osztályok mellett helyet követel a maga számára a negyedik rend. A beilleszkedés nehéz munkája minden téren folyik. Nem szünetel a harc. Édes hazánknak jövőjére döntő lez az, hogy a szociális törekvések milyen irányban érvényesülnek, hogy a fennálló keretek közé az új rend hogyan illeszthető be. Döntő lesz az, hogy a községi élet minden vonatkozásában milyen átalakuláson fog által menni. S ebben az átalakulásban, a nemzet jövőjéért térképének a megrajzolásában első rangú szerep vár a jegyzőkre. A nemzeti életnek, a kulturális fejlődésnek a multban is mindig hűséges munkásai voltak. Ha rajtam állana, csak olyan embert választanék meg mindenütt jegyzőnek, aki szívből, igazán szereti a népet. Ki érti és érzi a panasznak a jajsavát. Ki jóságos szeretettel törli le a könnyező arcát. Ki sohasem fáradt, mikor a közügy érdekében kell munkálni. Ki mindig éber, mikor a vigyázat kötelessége vár reá. Éles szem, gyors kéz és nagy szív: ezek jellemzik az igazi jegyzőt. Mikor Ti szeretettel hívtatok engem, hogy részt vegyek

a munkákban, azzal az erős elhatározással fogadom el a megtiszteltetést, hogy dolgozni fogok. A szó legnemesebb értelmében vett munkatársatok akarok lenni. Ha valahol szép, fenséges a jegyzőnek a hivatása, akkor a Székelyföldön az. Mi székelyek, büszke, szabad faj vagyunk. Édes hazánkban, Magyarországon a székelyek mindig legelső sorban küzdöttek a szabadságnak, a nemzeti függetlenségnek zászlója alatt. Büszke faj vagyunk, mert érezzük értékünket. Nemes dacossággal a magunk utján járunk. Ember előtt terdet nem hajtunk. Kemény a gerincünk és vasból van az öklünk. Komoly dologban nem ismerjük a tréfát. A ki kövel dob meg, mi bizony sziklával dobjuk vissza. Jelszavunk: Ne bánts a székelyt! De ez a büszke nemes faj tele van lelkesedéssel, hazája iránti rajongó szeretettel. A székely lélek nemes értékek kincs bányája. Tud szeretni szívből, igazán. Szeretében hűséges. Állandóságában változhatatlan. Ki szeretettel közeledik feléje, annak elébe siet. A jó embert portájába vezeti, asztalához ülteti. És munkás a székelység. Végig jártam az egész országot, bizonyosságot tehetek, hogy különösen a mezeli munkában a székely legkitartóbb. (Folyt. köv.)

Tanfelügyelői irányelvek.

Az igazi népnevelői hivatás.

Tantestületi gyűlés.

Azt szeretnénk, ha Udvarhelyvármegye minden egyes igazi székely tanítója elolvassná, meghallaná, átértené és feltétlenül magáévá téve, gyakorolná, követné, ama nemes intenciókat, irányelmeket, melyeknek alapelveit e vármegye hivatalvezető kir. s. tanfelügyelője, a székelyudvarhelyi állami elemi fiú- és vegyesiskola közelebbi tantestületi gyűlésén hangoztatott.

Folyó hó 6-án tartotta ugyanis a helybeli áll. fiú- és vegyesiskola tanítótestülete szeptember havi rendes gyűlését. A gyűlést Rhédei János kir. tanfelügyelő nyitotta meg. Magas szárnyalású, nevelési szemében gazdag megnyitó beszéde mély hatást tett a jelenvoltakra. Beszéde a nevelés alapelvein épült fel s az igazi gyakorlati tudással bíró ideális lelkületű tanítóvezérről tett tanúbizonyságot. Elve, hogy a vallásos nevelés ne csak a hitoktatási órákra szorítkozzék, hanem foglaljon helyet a közismereti órákon is. A sokféle társadalmi ferde kialakulás a vallásos nevelés általánossá tételét követeli. A vallásos nevelés a hazafias neveléssel kapcsolatos legyen. Igyekezzék a tanítótestület a gondjaira bízott gyermekek hazafias nevelését úgy biztosítani, hogy azok

ne hangzatos szövegeket, hanem tettel szeressék e hazát. Az élet nehézségei elé értelmi neveléssel készítsenek elő a növendékek. Kiváló gond fordítandó az érzelmi nevelésre. A kedélyképzés, erkölcsi esztétikai szép fejlesztése és ápolása céljából a rajzitanítás kellő szakértelemmel karolandó fel. Az iskola tisztasága legyen vonzóerejű. Meghonosítandó a virágkultusz, hogy a gyermekek ártatlan lelki világa ezek szeretetteljes gondozása által táplálékot nyerjen. Neveljük a gyermekeket az egészségápolás szolgálatára. Tanítsuk meg őket, legdrágább kincsüknek, az egészségüknek értékelésére, mert munkabíró, erős szervezetű polgárokat vár a földi élvektől sorvadó társadalom. Küzdjünk a mai társadalom egyik beteges tünete, a munkátlanlás ellen, a munkárevelés által, a melynek üdvös eszköze a kézügyesítő oktatás. Az iskola feladatainak sikeres megoldását elsősorban a tanító hivatás-szeretete biztosítja. Vezesse a tanítót az osztatlan nagy magyar állam képe. Láska a tanító a gyermekben önmagát, szeresse azt, mert az olyan tanító, ki nem szereti a gyermeket, nem töltheti be hivatását teljesen. A nagy, terhes munkát, melyet mivelni hivatva vagyunk, kötelességtudással győzhetjük le. Állandó képzéssel tarthatja fenn magát a tanító s így szerezhet tekintélyt nevének. Szorgalmasan kell a tanítási órákra készülni, mert nincs sajnálatosabb semmi a világon, mint az olyan tanító, ki nem tudja helyét megállani tanítványai előtt. A tanórák pontosan kitartandók.

Elvárja, hogy minden tanító egy-egyedőrával a tanítás előtt iskolájában legyen. Nem szabad bezárkózni szorosan az iskola falai közé. Ki kell lépni onnan a társadalomba is, ha méltók akarunk lenni a néptanítói névre. A kitört vad szocializmus romboló erejét csak a hazafias, kötelességtudó tanítói kar tudja visszaverni. Csak ők tudják a romboló munkát megfékezni, ifjúsági egyesület, dalkörök, gazdakörök, szövetkezetek alakítása és vezetése által, hol alkalmas tér nyílik megismerni a nép életét s építhet ezek lelkében erős sziklafalat a szocializmus támadásaival szemben. Ezen szervezetekben áll nyitva a tér a felnőttek oktatására is, melyet minden igaz magyar oly melegen óhajt és vár a néptanító kartól. Kijelenti, hogy nem szigorú bíró, hanem jóakaró tanácsadója és vezetője akar lenni a tanítósnak.

Kir. tanfelügyelő ezen szép, rívnatosán vázolt beszédére Gyerkes Mihály igazgató-tanító válaszolt meleg szavakkal; megköszönte a kir. tanfelügyelő szíves érdeklődését, mely után a tantestület havi gyűléseinek idejét állapították meg.

Jegyzőnek Gál Imre és Paál Sándort, könyvtárosnak Paál Sándort választották. Az 1909—10. tanévi munkaprogramm megállapítása után az iskola beléletére vonatkozó házi szabályokat tárgyalták le. A tanulók népesedése arányában az osztályhelyiségek megváltoztattak. Egyik kar társ indítványára átiratot intéztek a fiókkör elnökségéhez Dr Eben Mihály nagykörösi plebános felkérése érdekében, hogy hírneves számgépet a tanítói kar egyik népes gyűlésén bemutassa és ismertesse. A mindvégig érdekes gyűlés a déli órákban ért véget.

Méhészet.

Szeptember havi teendőik kezdő méhészek számára.

A méhészeti év a méhek betelelésével kezdődik. Minden méhész úgy számíthat a jövő évi méhészeti jóvedelmére, miképpen végezte a méhek betelelését. A ki méheit anya dolgában rendezte, kellő népességig felszerelte, kellő mézkészlettel ellátta, méhei jól készült kaptárakba vannak s majd később télire elpárnázza, az egerek ellen is védekezett, az ilyen méhésznek a télen méhei iránt semmi aggodalma nem lehet. Jó reménységgel nézhet a jövő évbe és hogy ha az Isten jó tavaszt ad, méhei friss egészségben, öröm zúgással fogják köszönteni gazdájukat a viszontlátás édes perceiben, a kinek köszönhetik, hogy még egyszer hegyen-völgyön ékes virágokkal feldehített terített asztallal várja őket.

Nem feledkezzen meg a méhek sem, mert a virágok édes nektárából nem csak maguknak, hanem gazdájuknak is gyűjtenek fáradsága díjába. A mely törzseknek herét lehet most látni, az biztosan anyátlan. Az ilyen törzset mással egyesíteni kell. Meganyósításra nem érdemes, mert a hosszas anyátlanlás miatt, népei elöregedtek s miután már fiatal méheket nem nevelhetnek, tavaszra nagyon elnéptelenednek. S nem lesznek képesek a jövő tavaszra kellő népességre kifejlődni. A kaptárak mézürét ki kell üríteni; a Hanemarácsot ki kell szedni s helyébe a fedő deszkákat oda kell rakni. A költő-ürben az ablak levétele után a keretekből kiszedünk mind addig, míg a felső keret sorban teljesen befedett mézes kereteket kapunk. Midőn az első lefedett keret elérjük kivesszük, azonban belül is befedett mézes kereteket találunk, további kiszedés felesleges. A kiszedés alkalmával kiszámítjuk, hogy a felső keretsorban 6—7 teljesen befedett mézes keret legyen. Azonkívül az alsó keretsorban egynegyed részben mézzel telt keret. Azonban arra is figyelmet kell fordítani, nehogy az alsó sorban teljesen befedett mézes keretek legyenek, mert a méhek a mézen téiben megfagynak; tavaszszal viszont a fiasítás számára nem lesz kellő üres sejt az anya petézésére. A kiszedett és viszont vissza rakandó kereteket sorrendben, amint voltak, előbbi helyzetükbe rakjuk vissza, mert azokat a méhek úgy fedelezték le, a mint télire nekik a szükséges távolság megkívántatik.

A felső keretsorban fedetlen mézes kereteket nem tanácsos télire hagyni, mert télen a vízpáratól a fedetlen méz megerjed, a melytől a méhek vérhasba esnek és elpusztulnak. A nagy szárazság következtében a későbbi rajok nem lettek teletelők képesek; különösen azok, a melyek semmi segélyben nem részesültek. Az ilyen gyengébb rajokat vagy erősebb törzsekhez beosztjuk, vagy két gyengét egyesítünk. Azt hiszem felesleges is említenem, hogy a melyeknek öregebb anyja van, azt az anyát menten megsemmisítjük.

A mely méhtörzsek s így a rajnak is kellő méze nem volna, mely számítás és a méhtörzs népessége

szerint 8—10 kiló méze kell hogy legyen, az olyan törzsek az itt említett mennyiségig a hiányt mulhatatlanul pótoljuk. Én az őszi etetést nem ajánlom, mert sok munkával és vesződéssel jár. A rablásnak is nagyon elősegítője. A méheket is félrevezetjük természetükből az etetés által. Mi okból nagyon könnyen rablókká is válhatnak. Én a hiányt úgy összel, mint tavasszal befedett mézes kereteket pótolom. A ki elolvasta a „Székely-Udvarhely“ 57-ik számában levő mézpergetésről megírt cikkemet és a szerint járt el, az a hiányt befedett mézeskerettel pótolhatja. A kinek mégis nem volna befedett mézes kerete, kidobott vagy lekéneztet szalmakaszából kiszedett mézeslepeket szépen be lehet vágni keretekbe. Még szükség esetén 2 vagy három darabból is, a melyet a méhek szépen összefognak ragasztani. Azonban ha mégis valamely méhész társam kényszerítve lenne az etetésre, azt teljesen frissen pergett mézzel eszközölje, víz hozzáadása nélkül. Nagy adagban egyszerre, egész tányérral, a melyet este a méhek lecsendesülése után kell leadni a kaptár mézürébe. A fedődeszkát egy ujnyi távolságra szét kell feszíteni egymástól s onnan a méhek reggelre lehordják. Ezt az etetést minden este folytatni kell mind addig, míg a hiányt teljesen pótoltuk.

A tányérban levő méz tetejére 5 cm. hosszúra vágott szalmát hintünk, hogy a méhek bele ne fulladjanak. A szalmakaszba is adhatunk mézet tányérban. Ha az építmény a fenék deszkáig van, a kast emelvényre tesszük. Ha az építmény nincs leépítve, akkor a tányér alá tesszünk polcot. Akár az előbbi, akár az utóbbi esetben mindig úgy alkalmazzuk, hogy a tányér és lép széle érintse egymást, hogy a méhek kényelmesen a lépről a tányérba mehessenek.

Az itt felsoroltak bármelyik módja szerint, okvetlenül a kellő mennyiségű mézzel méheinket rendezzük be ebben a hónapban, hogy a tisztulási kirepülésig, bármily későn történjék is, etetni ne keljen. A téli etetés méz-pazarlás, idővesztés. A méhekre nézve pedig káros, mert felzavarjuk nyugalmukból. Az etetés által sok mézet emésztenek fel. Ez által sok bélsár gyűl a gyomrukba. Tisztulásra nem mehetnek. A kaptárban kiürülni nem tudnak, később vérhasba esnek, a mely miatt nagyobb része, vagy teljesen az egész méhcsalád is elpusztul. Ez lesz a téli etetési munkánk eredménye.

Székelyszombor, 1909. szept. 4-én.

Ambaris András,
méhész.

— **Talpra magyar!** A mennydörgés azt mondja: le térdeidre ember, most az Isten beszél! A nép szava is megdördült és azt mondja: föl térdeidről magyar, aki eddig Bécsnek rabszolgája voltál, mert most a nép beszél! — írja Kalmár Antal dr — és így folytatja:

Mi hűséggel vagyunk a magyar király iránt, hűséggel őseink kötése: a pragmatika szankció iránt: de az élő Istenre esküszünk, hogy tovább nem tűrjük Ausztriának a 67-es magyarok által segített azt a bitang politikáját, amely a magyar nép ereiből az utolsó cseppig kiszívta a vért, ki a csontokból a velőt! Talpra tehát magyar és ne törd tovább azt, hogy Ausztriának kizsákmányolt gyarmata légy, hogy Ausztria magyar pénzen járjon ünneplő ruhában. Te pedig koldus condrában tengessed nyomorult életedet!

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a tanoneiskola új tanítói állásaira oly széleskörű pályázatot hirdettek, hogy az összes tanítók tudomást vettek róla;

mondják, hogy a függetlenségi és 48-as pártot nálunk nemcsak helyben, de megyszerte fogják szervezni a jövő században;

mondják, hogy Brázay Zoltánt, Nagy Györgyöt és Zakariás Jánost kivéve, az összes erdélyrészi képviselők lelkes hangú beszámolókat tartottak;

mondják, hogy a jelenlegi kaputos és pantallós székelyek a régi középosztály szerepét a kaput és a pantalló miatt nem tölthetik be;

mondják, hogy Simkó tanár ur már lemondott képviselői mandátumáról és nem várja be, hogy azt megsemmisítsék;

mondják, hogy nálunk a közszállítási törvényt annyira respektálják, hogy minden esetben széleskörű versenytárgyalást hirdetnek;

mondják, hogy némely hivataloszolók a postán ablakot nem törtek és oly csendesen viselkednek, hogy a tisztviselők zavartalanul dolgozhatnak;

mondják, hogy mióta az oláhfalvi választásra készülődnek, a szeszadóbevételek — nagymértékben csökkentek.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— Megyénk függetlenségi polgárai!

Igy szól Háromszékvármegye: Riadót fujunk ismét tihozzátok! Az osztrák erősnek képzeli magát megint s meg akarja akadályozni, hogy nemzeti vagyonosodásunk, erősödésünk egy új alapját lerakjuk s teljesítve jogos, törvényes kívánságunkat, felállítsuk az önálló magyar nemzeti bankot. Pedig ezért a quóta emelése már külön is fizettünk, bár jogtalanság volt az is az osztráktól. Pedig meg kell legyen a magyar nemzeti bank 1911-ben, különben nem kap az osztrák se adót, se katonát s akkor vége az eddig is képzelt nagyhatalmi állásnak, vége az osztrák gögnek. Nagyjaink szorult helyzetben vannak! Támogassuk őket, hogy hivatkozhasanak reánk: ime az ország népe követeli az önálló bankot. Ezért hívunk titeket, jertek, foglaljunk állást a Kossuth Lajos születésnapján tartandó megyei pártgyűlésen, amelyet Kézdivásárhelyen a városi vigadó nagytermében 1909 szeptember 19-én d. e. fél 10 órakor fogunk megtartani. A gyűlésen résztvesznek vármegyénk országgyűlési képviselői, kik' beszélni is fognak. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Elnökválasztás és a párt szervezése. 3. Állásfoglalás az önálló bank érdekében. 4. Indítványok. 5. Bezáró beszéd. Jertek el mindnyájan, kik Magyarországi függetlenségére törekedtek! Legyen képviselve a gyűlésen Háromszékvármegye minden községének függetlenségi polgársága! A gyűlés előkészítő bizottságának Kézdivásárhelyen, 1909. szeptember 10-én tartott értekezlete megbízásából: Kis Lajos a megyei párt alelnöke. Dr I. Diénes Ödön előkészítő b. tag. Hát Udvarhelyvármegye ébred-e?

— **Házasság.** Csiktusnádi Betegh Sándor e hónap 8-án házasságot kötött pozsonyi Eckhardt Micivel, özv. pozsonyi Eckhardt Oszkárné

szül. ábránfalvi Ugron Róza, ábránfalvi Ugron Ákos vármegyei főispánja és Ugron Gábor orsz. képviselő édes testvéreinek leányával Földeákon.

Fráter Lóránd Székelyudvarhelyi. Ér-Semjénről 1909. szept. 13-ikáról keltezve, levelet kaptunk Fráter Lórándtól, a magyar dal ezidőszerinti leghiresebb művelőjétől. A levélben „folyó évi szeptember 18-án tartandó hangversenyére hazafias tisztelettel és szeretettel meghív”. Ezt azért közöljük e helyen, hogy a „Székely-Udvarhely” nagybecsült olvasó közönségét, kötelességünkhöz híven, Fráter Lóránd, a híres dalköltő és hegedűművésznek Székelyudvarhelyen, e hó 18-án (szombaton) este 8 órakor a Budapest-szálló színháztermében rendezendő hangversenyéről tájékoztassuk. Köszönettel fogadtuk Fráter Lórándhozánk intézett meghívását és az ő nevében ezúton mi is meghívjuk ritka művelőzetet nyújtó hangversenyére a nagyérdemű közönséget.

— **20 éves találkozó** volt — mint tudósítónk írja — az unitáriusok főgimnáziumában közelebből. Ezen elnököltek Imreh József verespataki főszolgabíró, a jegyzői tisztelet helyettesítette Demeter Dénes karácsonfalvi lelkész, imát mondott Szász András bözödi lelkész. A 20 éves viszontlátásra még a fentiekben kívül megjelentek Pataky Sándor dicsőszentmártoni főszolgabíró és Biró Lajos várfalvi lelkész. Elmaradásukat kimentették: Máté János máv. főnök Predeál, Dr. Nesztor Emil honvéd-egredorvos Kolozsvár, Rödiger Jenő cs. és kir. egredorvos Marosvásárhely, Koronki János máv. főnök Alsórákos, Jánky Ernő ny. főhadnagy, polgármester Verespatak. Távolmaradtak: Dr. Gspann Károly körorvos Apahida, Mátéfi Lajos máv. főnök Felvincz, Groó Vilmos tanár Békés-Gyula, Konez Imre máv. hivatalnok Arad, Boheczel Mihály ügyvéd Naszód, Hamari Miklós p. ü. számvizsgáló Nagyszében. A 25-ből 20 év alatt elhaltak 9-en u. n. M. Márkos Ferenc gymn. főnök Torda, Desbendes Gusztáv birtokos Mezőpanith, Székely Áron, Benzédi Domokos lelkész Csegez, Dombi Lajos, Dr. Hirschmann Dani orvos Budapest, Pál Ambrus máv. hivatalnok, Szabó Zoltán honvéd főhadnagy Igló és Sárdi Samu gymn. tanár, kiknek emléke kegyelettel őriztetik s a gyászolókhöz részvét iratok küldettek. A baráti alapítványhoz hálájuk jeléül hozzájárultak eképpen: Demeter Dénes 50—50 = 100 K, Pataky Sándor 50—100 = 150 K, Imreh József 100 K, Biró Lajos 25 K, Szász András 30 K, Máté János 50 K, Jánky Ernő 50 K. További hozzájárulások az érdekeltek részéről szívesen vétetnek s az összeg Szász András lelkészhez küldendő. A megjelentek barátságos ebédnél emlékeztek a multról, melytől már husz esztendő választja el.

— **Halálos játék.** Kányád községben megrendítő szerencsétlenség történt kedden, a délelőtti órákban. Toró István 18 éves fiú bement a szomszédba, Nagy Lináékhoz, kinek

apja mezőőr. A falon függött a kétcsövű szolgálati fegyver, mely töltve volt. A fiú lekasztotta a fegyvert és próbálgatta, játszott vele. A 9 éves Nagy Lina felé tartva a csövével, a leánykával tréfálózott, hogy meglövi. E közben a fegyver véletlenül eldőrdült és a kislány holtan terült el; azonnal meghalt. Nagy Lina édes anyja az éppen folyamatban levő vásáron volt Székelyudvarhelyi. Ide hozták a szomorú hírt, melynek hallatára a szegény asszony ájultan esett össze a piactéren. A vizsgálat a felelősség megállapítása végett megindult.

— **A vármegyei gazdasági egyesület** e havi rendes ülését kedden délelőtt tartotta meg Sebesi János alispán, alelnök elnöklésével. Az ülésen résztvettek: Ugron Gáspár, Dr. Nagy Samu, Szabó István, Sándor Lajos, Orbán János báró, Zonda József, Hlatky Miklós titkár, valamint Kolozsváry János gazdasági felügyelő, Dorner Béla kirendeltségi megbízott, a homoródszentpáli és a héjasfalvi gazdakörök kiküldöttei. A székelyföldi kirendeltség átiratát, melyben közli, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a vármegye részére még az őszszel tartandó állatdíjazások céljaira 1500 K-t adományozott, örvendetes tudomásul vették. A kirendeltség megbízottja és a segesvári gazdasági felügyelő hozzájárulásával, az állatdíjazásokat a következőleg állapították meg: 1909. szeptember 27-én Siménfalván, 28-án Ujszékelyen és 30-án Homoródszentpálon lesz állatdíjazás. Díjazni fogják a kiválóbb fejősteheket, 3 és 2 éves üszök birtokosait. Az állatok egy év óta birtokban, tisztán tartottak kell legyenek, testtartáson kívül a tejlőképesség is bírálat tárgyát képezi. Az állatdíjazásokkal kapcsolatosan a Székely Gazdák Szövetkezete gépbemutatókat rendez. Tárcsás boronát, vetőgépet, kapálógépet, ekéket, szártépőt, szecskavágót, szénagyújtót, amerikai cséplőgépet, tők- és repavágót, rostát, triőröket fog bemutatni. Az oklándi mezőgazdasági bizottság átiratára kijelentették, minthogy az átiratban említett törvénytervezet még elkészítve nincs, az ellen vagy mellett állást nem foglalhatnak. Az egyes személyek elleni invektíváit a választmány nem helyesli. Fejérmegyének a takarmány kiviteli tilalom elrendelése ügyében a vármegyéhez intézett átiratára kijelenti a választmány, hogy miután az egyesület és a közigazgatási bizottság is felirt a takarmányinség ügyében, a kiviteli tilalom elrendelését nem véleményezi, mert sokkal általánosabb jellegű szükség idejében sem volt az eredményes. Helyén valónak vélik, hogy a legnagyobb mérvű szállítási kedvezmények megadását kérelmezzék és a közigazgatási bizottság feliratában foglalt teljesítése megsürgöttessék. Arad szab. kir. város polgármestere megköszöni a 13 vértanu kivégzési helyének megvételére az egyesület által küldött 75 koronát, ugyszintén az orsz. állatkiállítás rendező bizottsága is köszönetet mond az adományozott 50 koronáért. Együttal jelenti, hogy a díjat a baranyavármegyei gazdasági egyesületnek adta ki, mely a legjobb népies tájfajta tenyészetet mutatta be. Gagyí La-

jos tag ama kérését, hogy a parajdi kiállítás, miután az etédi vásárral összeesik, Etéden tartassék, nem teljesítették, mert a vásárra vitt állatokat úgy sem díjazhatnák. Egyéb tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

— **A huszkoronás bankjegyek.** A régi huszkoronás bankjegyekről, melyek 1900 márc. 31-ről vannak keltezve, forgalomba jött azon hírekkel szemben, hogy azokat fizetés gyanánt nem fogadják el s azok értéküket már elvesztették, közöljük olvasóinkkal, hogy a pénzügyminiszter 1908. évi 63657. sz. rendelete értelmében ezen bankjegyek 1910 évi szeptember hó 30-ig teljes értékükben fizetés gyanánt elfogadtatnak s csak e naptól vesztik el érvényüket.

— **Postaközlekedésünk** Székelykeresztur és Székelyudvarhely között tühretetlen. Naponta csak egyszer jön posta Székelykereszturról, holott a vonat kétszer érkezik onnan Csak reggel postáznak és délután nem. Ennek pedig számtalan hátrányai vannak. Azt hisszük e körülmény eddig kikerülte az illetékes hatóságok figyelmét s azért tesszük meg ezt az állapotot. Székelykeresztur járási székhely. Több község postai gőcpontja. Az amugy is közlekedő vonathoz miért nem adja fel a postát?!

— **Hegedük és felszerelések,** valamint egyéb hangszerek elsőrendű minőségben kaphatók Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyi.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL*

Valami a „Hargitai fürdő“-ről.

A jó Isten sok mindent szép-pel, jóval megáldotta hazánkat, bérce Erdélyünket, de különösen gazdag a természeti kincsekben a szomszédos testvér Csikvármegye. Borszékától le Tusnádig csak úgy kínálkozik vízben, tiszta levegőben az isteni meghálálhatatlan adomány. És kell-e ismételnem, hogy az élet nagy harcában kifáradt, elnyílt test és lélek sovároga az ezekben rejülő gyógyító erőt? A hivatalnok, a szellemi munkás odahagyja szobája füllesztő levegőjét, a gazda munkamezejét és siet családjával, hogy megtakarított pénzecskeje árán visszaszerezze megbomlott egészségét, megacélozza erejét. Az Istenről megáldott édes anyai természet hívja és ölébe fogadja, de az emberek üzleti kapzsisága durván visszaél az ősi jogokkal s nem elég a legtöbb részére az ezutónni tisztességes megélhetés, visszaél a reá ruházott bizalommal. Sőt nem egyik be is áll pasáhnak azon hitben, hogy tőle függ az emberek földi üdve és boldogsága... Tisztelet és hálás elismerés különben azoknak, kik akár oly minőségben vannak mint tulajdonosok, akár olyanban, mint bérlők s a vendégjogot nem a pénz és fizetség szerint mérlegelik, hanem a méltányosság és a humanizmus szempontjából.

A csiki fürdők közül az u. n. Hargitai fürdőt vármegyeinkből is sokan szokták felkeresni. Sok, igen sok előnye volt és van. Fenyvesekkel körülvárt völgykötésben üde, tiszta levegője, hideg, meleg fürdője, kénes

* E rovatban megjelent közleményekért a felelősség a beküldött terhelé. Szerk.

kamarái pompás jódos, kénes, szén-savas ásványvize és ezek mellett a multban olcsósága csaknem kiáltották: „csak ide emberek kevés pénzért üdülni, gyógyulni!”

De, hogy mi lesz a jövője a fürdőnek, azt Isten tudja csak?! Nem volt elég rajtunk a mult idők török-tatár dúló csatája, közelebből, — hogy a tárgyhoz közelebb jöjjenek — az ásványvíz kartel; jövőben hivatalnok, pap, tanító, iparos nem mehetsz üdülni a hargitai fürdőre sem. Mánás fürdő lesz tán, vagy a pénzes zsákosok-é? Nem vagyunk jószok, de mondhatjuk egyiké sem, azonban az bizonyos, hogyha a mostani bérlő Rónai Béla, ki vendéglős nyáron, — máskor mérnök — ha fenntartja a mostani saisonban megkezdett rendezését, hogy az eddig engedett házi kosztozást, főzést további sajátos privilégiumának tartja, — akkor jó éjszakát mondhatunk a hargitai fürdőnek.

A mennyiben fürdő viszonyainkkal ismerősök vagyunk, engedélyezve van a családoknak, akár a jó pénzen fizetett lakszobákban akár közös konyhákban a főzés; de a hargitain tilos vala, sőt kik polgártársaink közül ily készülettel mentek fürdőzni, az a meglepetés érte, hogy át kellett adni — pénzért ugyan — a vitt holmit s csengettyű szóra a vendéglőbe kosztra járnai kényszerítettek, mert a bérlő a vendéglős is és az is óhajt maradni 10 évig még.

Méltányoljuk, hogy a bérlő-vendéglős terhes feltételeket vállalt magára, ámde ez nem szabad azt jelentse, hogy a vendég még oly ősi jogában is korlátozassék, minő a kosztozás. Hiszen az Istenadta szépségeken és áldásokon kívül mást ugy sem élvezhet a fürdőző. Mert zene, könyvtár, hirlapok és sport eszközök rendelkezésre nem állanak — ezek hiányát csupán a jó házi kosztban találhatná meg az ember s hogy hozzá jusson, semmi más nem kell, minthogy a bérlő tagadja meg a vendéglőst.

Ez olcsó recipe; a fürdő jövője érdekében melegen ajánljuk a tulajdonos Csicsónak, sőt kérjük, hogy ezt többre becsülve, becsültesse a fürdőzők jogát többre, mint a nyáron, ezt sajnos tapasztaltuk. Csak azt ismételnék, hogy a jó Isten megáldotta e fürdőt minden jókkal, a bérlő-vendéglős pedig adjon ezekhez nyájás jóakaratot és tartsa tiszteltben azt, a mihez ősi joga van vendégeinek!!!

S. R.

Balásy Ignác mészáros és hentes üzletében Székelyudvarhelyi, Kossuth-utca a marhahus kilója 36 krajcár (72 f). Naponta friss hideg felvágottak.

Felvágott bükkfa bárányával 10 koronáért bármikor megrendelhető azonnali szállításra Fábrián József gőzfűrészt telepén.

Magyar Könyvviteli Folyóirat

havi folyóirat a könyvviteli ismeretek fejlesztésére. Főszerkesztők: Kárpáti Béla és Trautmann Henrik. Társzerkesztők: Kuntner Róbert, Szél Jenő, Zsengery Manó. Megjelenik minden hó első napján egy és fél ivnyi terjedelemben. Előfizetési ára egy évre 8 K, fél évre 4 K. Egyes szám ára 80 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Mester-u. 27. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhiv.

TALÁLÓS O O O O O O KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenféle állást

kinál vagy keres,

mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenféle butort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi, mely csak APRÓ költséget bír el. Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálat** és **kereslet** nagyarányu forgalmát. **Azért ne tessék habozni** és a mikor csak a legcsekélyeb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely“-ben.

Apró a hirdetés,

apró a költség!

Sz: 1523—909 kmb.

Alkalmazás.

A székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár egy pénztári állásra pályázatot hirdet.

Az állás ideiglenes jellegű és csak az O. M. B. jóváhagyása után lesz véglegesen betöltve. A pályázótól megkívántatik a kettős könyvviteli szakismeret.

A pályázat a pénztárnál *foljó hó 28-ig* beadandó.

Kinevezés esetén az állás azonnal elfoglalandó.

Székelyudvarhelyt, 1909. szept. 10.

Az igazgatóság.

15—1909. közbirt. szám.

Feladasi hirdetés.

Oroszhegyi közbirtokosság (Udvarhelyvármegye) mint erdőbirtokosság tulajdonát képező saját határában fekvő jóváhagyott üzemi terület megjelölés szerint „C“ üzemsztyály II. vágás sorozat 8 és 9 részletéből álló 38.00 k. hold területen levő a közsig. erdészeti bizottság 1534—908. számú határozatával eladásra engedélyezett 16 cm. mell. magassági átmérőn felüli összes lucfenyő fakészletét mely előleges hecslés szerint 384 m³ I. oszt. lucfenyő fűrészárut, 570 m³ II. oszt. lucfenyő fűrészárut, 173 m³ I. oszt. lucfenyő épületifát, 314 m³ II. oszt. 162 m³ III. oszt. lucfenyő épületifát tartalmaz és a melyeknek kikiáltási ára ötezeröttszázkilenc (5509) korona Oroszhegy községi házában 1909. évi október hó 18-án délelőtt 10 órakor nyilvános szó és írásbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek eladja.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka.

Árverések és szerződési feltételek a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál, Székelyudvarhelyen és alulírottánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Oroszhegy, 1909. évi szept. 13.

Tamási Andri Dénes
közbirt. elnök.

B O R I

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

!! A magyar újságírás szenzációja !!

A NAP

A magyar közönség legkedveltebb lapja.

A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések hí és kérelmetlen szószóelője.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR HACSÁK GÉZA

Naponta 125.000 példány!

== Egy szám: 2 krajcár. ==

A Nap előfizetési ára:
Egész évre . . . 16.— K || Negyedévre . . . 4.— K
Félévre . . . . 8.— K || Egy hónapra . . . 1.40 K

Magyar feltalálók

olvassák el a magyar szabadalmi hivatal elnökének levelét, melyet a Magyar Tudományos Akadémiához intézett a magyar feltalálók érdekében. Kívánatra e levél szövege díjtalanul megküldi Molnár Ödön mérnöki irodája Budapest, VII. Erzsébet körút 30. Telefon szám 119—00

Tiszta búzát

26 K-ért bármely időszakban, Vasár és ünnepnapokon is a d. e. órákban 3—100 métermázsáig megveszek. *Fábián József* gőzfűrészes malomtulajdonos.

MIERT

nem előfizetője Ön is

AZ ÜZLET

című szaklapnak? Mert nem ismeri, mert nem tudja, hogy ez a legjobb magyar kereskedelmi szaklap. Két korona csak egy negyedévre e lapnak előfizetési díja.

Aki e csekély összeget „AZ ÜZLET“-re részánja, az jó üzletet csinált. Mutasd meg a számat ingyen küld a kiadói hivatal Budapest, V., Sas-ut. 12. sz.

Udvarhelyvármegye Székelyudvarhelyi járás főszolgabírája.

Szám: 1748—909. szb.

Pályázati hirdetmény.

A szentgyehásfalvi jegyzői körben évi 1000 korona javadalmazással rendszeresített

segédjegyzői állásra

pályázatot hirdetek.

A kik ezen állást elnyerni ohajtják, az 1900. évi XX. t. c. 3 §-ában előírt képesítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket *foljó évi szeptember 25-ig* beadhatják.

Székelyudvarhelyt, 1909. szeptember hó 10-én.

Dr Demeter Lőrinc főszolgabíró.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepeesi len

legjobb magyar gyártmányú diszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel. levélpapírosok stb. Nagyválaszték tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súlyú és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden súlyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszkek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák Dohány-ésszivartárcák bőrből és fémből. Börtárcák, pénzes-erszények, okmány és irománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és j u t á n y o s á r o n v a l ó e l k é s z í t é s é r e . Ajánlja továbbá

k ö n y v k ö t é s z e t é t

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélíró-tollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, disztollszárak. **Ironok**, fekete, színes és másoló-ironok, notes ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. **Kréták**, iskolai, kávéházi és fajlező kréták, színes kréták. **Tinták**, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. **Dan-goló-sipok** és **csinák**. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. **Kézi nyomda**. Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. **Ajtóablak** és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi nevelőiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), dárcsa és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató deszkák, olaj-s zfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapesok stb.

Postatakarékpénztári chekk-clearing száma 10.489

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt. 1909.